

Bedankt voor het downloaden van dit artikel. De artikelen uit de (online)tijdschriften van Uitgeverij Boom zijn auteursrechtelijk beschermd. U kunt er natuurlijk uit citeren (voorzien van een bronvermelding) maar voor reproductie in welke vorm dan ook moet toestemming aan de uitgever worden gevraagd.

Boom

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912.

Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten, postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

info@boomamsterdam.nl
www.boomuitgeversamsterdam.nl

‘Het kan altijd weer gekker’

De uitspraken van politici van Forum voor Democratie passen op geen enkele wijze bij de politieke overtuiging en het idealisme van het CDA. Niet polariseren, nepnieuws en ‘eigen volk eerst’ horen bij de christendemocratie, maar de rechtsstaat, samenwerking en het idealisme van de daad.

door **Hielke Onnink en Pieter Gerrit Kroeger** Onnink is voorzitter van het CDJA. Kroeger is partijhistoricus en podcaster bij Betrouwbare Bronnen.

Voor het CDA is het Forum voor Democratie geen politieke partner waar enig perspectief in zit. Niets verbiedt daarbij overigens CDA-Kamerleden om een aardige suggestie vanuit Forum in een debat steun te geven. Een stilstaande klok geeft immers ook tweemaal per dag per ongeluk het juiste tijdstip aan. Maar alliantievorming is toch echt iets anders. Op dat punt hebben allereerst Forum en aanvoerder Baudet zelf er alles aan gedaan om een partij als het CDA permanent van zich af te stoten. Dan noemen we nog niet eens de verwijzingen naar Wodan als inspiratiebron voor de voorzitter van de JFVD,¹ al mag je als christendemocraat daar je wenkbrauwen wel even bij fronsen.

Uit op vernietiging van Nederland

Vanuit FvD is nimmer nagelaten de christendemocratie te beschimpen en als politiek gevaar en erger te bestempelen. Wat over bijvoorbeeld Angela Merkel is beweerd² – veelal in lijn met neonazi's

als Björn Höcke en de corrupte FPÖ-leiding – tart al elke beschrijving. Men kroop in die kringen liever onder de rokken van Marine Le Pen. Beweringen als zou het christendemocratisch project van Europese samenwerking sinds Schuman, Monnet en Adenauer bedoeld zijn om oorlog en onderdrukking na te jagen, lieten dat evenzeer zien.³ De consequentie daaruit trok Baudet recent. Het CDA is volgens hem een van die linkse partijen die uit zijn op de vernietiging van Nederland met behulp van de EU.⁴ Je zult je zulke leugens toch maar moeten laten welgevalen als de partij van Europeanen én verzetshelden van het eerste uur als Johan van Hulst, Hannie van Leeuwen en Jan de Koning!

Partijvoorzitter Rutger Ploum wees er in zijn brief aan de CDA-leden op dat wat Baudet in dit opzicht debiteert ‘in mijn ogen niet verenigbaar [is] met de principes die wij als CDA hoog houden’.⁵ Die formulering duidt niet op een tijdelijke, meer tactisch ingegeven benadering, maar op een nadrukkelijk normatieve. En, zo stelt Ploum daarbij:

‘Vanuit dat perspectief is het op dit moment volstrekt helder dat landelijk Forum voor Democratie een andere samenleving voor ogen staat dan wij. [...] Het voortdurend ter discussie stellen van de rechtsstaat en van belangrijke instituties als de rechtspraak of de wetenschap [...] staat haaks op waarden en normen die voor ons bepalend zijn.’ Om zijn betoog kracht bij te zetten haalt hij een getuige à charge aan. ‘Wopke Hoekstra zei daarover: “Voor mij geldt ten principale dat het CDA niet kan regeren met partijen die de democratie en de rechtsstaat niet respecteren.”’ Ploum viel Hoekstra en een eensluidende utlating van Hugo de Jonge op dit punt direct bij.

Alleen maar grover

Wat ‘ten principale’ geldt en ‘niet verenigbaar [is] met de principes die wij hoog houden’, is meer dan een opvatting die geldigheid bezit

‘op dit moment’. Dat bleek in het CDA en de partijleiding al eerder het geval te zijn. Zo duidde Sybrand Buma in 2017 de gelijksoortige ontwikkeling van de PVV. Wat voor sommigen moeilijk te verteren hyperbolen leken te zijn, bleek een vast patroon van uitingen en politiek bedrijven. ‘De beleidsvoorstellen van de PVV worden steeds radicaler’, schreef Buma aan informateur Tjeenk Willink.⁶ ‘De PVV leider is [...] alleen maar grover geworden. Hiervan getuigt inmiddels zijn veroordeling voor zijn “minder Marokkanen” uitspraak.’ En bovendien had ‘de PVV niets gedaan dat er op wijst dat de partij ook maar een begin van een verantwoordelijkheid voelt om vertrouwen te herstellen’.

Wilders’ hang naar steeds extremere posities en taal hadden in de jaren van en zeker ook na het eerste kabinet-Rutte zelfs gedogende constructies voor het CDA ondenkbaar gemaakt.

Foto: ANP - Bart Maat

Die opvatting heeft ook Maxime Verhagen, zo bleek onlangs uit CDV,⁷ en als iemand deze conclusie trekken kan, dan hij wel. Dat PVV-patroon is echter geen merkwaardige eigenzinnigheid van Wilders en zijn aanhang. Bij Baudet en het Forum zie je hetzelfde. Het kan altijd weer gekker. Of het nu Trumps coronamedicijn, MH17, Soros, klimaathoaxes, malversaties door ooit zijn vriend Otten of bedreigingen in een trein betreft: elke eruptie wordt opgevolgd door een eruptie die nog minder relaties met de realiteit kent.

Geen detox

En net als binnen de PVV zijn separatisme, onderlinge afrekeningen en een interne knoeiboel aan de orde van de dag. Labiliteit en afsplitsingen zijn ook binnen het FvD een vast patroon. Van de raadsfractie in de hoofdstad tot het Europees Parlement, de Senaat en al binnen een jaar na

Baudets hyperbolen zijn geen ironisch theater, maar dodelijke ernst

de Statenverkiezingen in een reeks provincies. De gedachte dat bij dit type groeperingen en avonturiers het dragen van politieke medeverantwoordelijkheid als detox zou helpen, is

dan ook naïef. Van PVV, Salvini, FPÖ tot het Witte Huis hebben hun geestverwanten die illusie inmiddels afdoende ontuchtend. Ook Baudets hyperbolen zijn geen ironisch theater, maar dodelijke ernst. Wodan is écht een bron van inspiratie.

Leg daar de nota *Zij aan zij* over de CDA-visie op weg naar 2030 eens naast.⁸ Dat discussiestuk verwerpt de polariseerders en het denken over ‘eigen volk eerst’. Europarlementariër Esther de Lange beschreef de geest achter die nota al eens pakkend. ‘Ons idealisme is meer doenerig dan dat van marcherende vlaggenzwaaiers en grote retoriek. Het is een idealisme van de daad, van wat Angela Merkel zo mooi noemt: “Schritt für Schritt” dingen verbeteren voor de mensen.’ Ploums conclusie over het Forum past in zijn brief aan de leden van de partij bij dat merkeliyaans idealisme. Want zijn normstelling daarbij is dat ‘voor ons [...] leidend [is] dat partijen met wie wij willen samenwerken de pijlers van onze samenleving en rechtsstaat onderschrijven in plaats van afbreken’. Een andere, noem het desnoods boreale benadering van samenleving, politiek en idealen daarvoor ‘staat haaks op waarden en normen die voor ons bepalend zijn’.

1 Freek Jansen tijdens een toespraak op het JFVD Congres 2019, op 9 juni 2019 in Amsterdam. Zie YouTube: www.youtube.com/watch?v=9-EEqTPRBA4, vanaf 2:27:50.

2 The Fire, ‘Toespraak JFVD: “Angela Merkel is een boom die zich niet laat snoeien en iedereen in schaduwposities dwingt”’, website The Fire, 10 juni 2019.

3 John Laughland en Thierry Baudet, ‘Niet om vrede te brengen, maar om oorlog te voeren. De achtergrond van het Europese project’, website Forum voor Democratie, 18 april 2018.

4 Gerard Vroegindewij, ‘Baudet: Van VVD tot links wil vernietiging van Nederland’, *Reformatorisch Dagblad*, 14 april 2020.

5 Rutger Ploum, ‘Brief van partijvoorzitter Rutger Ploum’, website CDA, 20 mei 2020.

6 Sybrand van Haersma Buma, ‘Brief CDA-fractie aan informateur Tjeenk Willink’, Den Haag, 14 juni 2017.

7 Marc Janssens, ‘Maxime Verhagen: “Kom met een totaalvisie!”’, *Christen Democratische Verkenningen* 40 (2020), nr. 1, pp. 16-23.

8 Wetenschappelijk Instituut voor het CDA, *Zij aan zij. Toekomstperspectief voor Nederland in 2030. Uitnodiging tot discussie*. Den Haag: CDA, 2019.

9 Esther de Lange, ‘Hannie van Leeuwenlezing’, 17 september 2018.